

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/1151-

8. april 2024

**Representantforslag 108 S (2023 - 2024) fra stortingsrepresentantene
Marian Hussein, Freddy André Øvstegård og Kirsti Bergstø**

Jeg viser til brev 15. mars 2024 der arbeids- og sosialkomiteen ber om statsrådets vurdering av forslaget i dokument 8:108 S (2023 - 2024).

I forslaget vises det til at det den siste tiden har vært hyppige oppslag om helsepersonell som tjener høyere årslønner gjennom bemanningsforetak enn gjennom fast ansettelse. Representantene mener dette er en stor utfordring for offentlig helsevesen, og påpeker at bruken av bemanningsbyråer påfører staten og kommunene enorme kostnader. Representantene foreslår å fjerne unntaket i arbeidsmiljøloven som åpner for tidsbegrenset innleie av helsepersonell.

For regjeringen er det et mål at helsepersonell som den klare hovedregel bør ansettes i hele og faste stillinger, direkte i et topartsforhold. Departementet har gjennomgående understreket at slik ansettelse skaper forutsigbarhet og trygge rammer for den enkelte arbeidstaker, og at en høy grad av faste ansettelser kan bidra til at det investeres i de ansattes kompetanse. Trygge og faste arbeidsforhold gagnar ikke bare arbeidstakerne og virksomhetene, men også samfunnet som helhet. Det er blant annet på denne bakgrunn at regjeringen har fått innført en rekke innstramninger i reglene om innleie fra bemanningsforetak.

I arbeidet med endringene ble det lagt til grunn at den generelle innstramningen i adgangen til innleie i utgangspunktet burde gjelde alle bransjer og ikke være geografisk avgrenset. Da det likevel ble gjort et avgrenset unntak for innleie av helsepersonell, var dette begrunnet i statens og kommunenes behov for og lovpålagte plikt til å sikre en forsvarlig drift av helse-

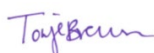
og omsorgstjenesten. Det er avgjørende at virksomheter innen helsesektoren har tilgang til tilstrekkelig helsepersonell med de faglige kvalifikasjoner som er nødvendige for å utføre tjenesten. Mangel på kvalifisert helsepersonell kan i verste fall gå utover pasientsikkerheten og få alvorlige konsekvenser for liv og helse. For å bøte på de situasjoner der det ikke er mulighet for å få dekke bemanningsbehovet på andre måter, ble det åpnet for en snever adgang til å leie inn kvalifisert personell fra bemanningsforetak.

Tall fra Statistisk sentralbyrå og Bemanningsbransjen i NHO Handel og Service viser at det samlet sett har vært en reduksjon i omfanget av utleie av arbeidstakere fra bemanningsforetak det siste året. Når det gjelder utleie til helse og omsorg har det imidlertid vært en økning over flere år. Likevel er det totale omfanget relativt begrenset. Ifølge Fafo utgjorde innleie i 2021 anslagsvis 1,8 pst. av lønnskostnader og vikarutgifter for helseforetakene og kommunenes helse- og omsorgstjenester. Ifølge Helse- og omsorgsdepartementet er det særlig helseforetakene i Helse Nord som har måttet benytte innleie for å kunne opprettholde forsvarlige tjenestetilbud. Det er anslått at Helse Nord står for om lag 40 pst. av innleien i spesialisthelsetjenesten. Det gjør seg også gjeldende innenfor en del særlig utsatte fagområder som psykisk helsevern.

Helse- og omsorgsdepartementet opplyser at helseforetakene har fått i oppdrag å foreta en kritisk gjennomgang av behovet for innleie med sikte på å redusere omfanget. Dette arbeidet begynner å gi resultater i helseregionene, som har rapportert til Helse- og omsorgsdepartementet om reduksjon i innleie. Eksempelvis har Helse Nord, som har desidert mest innleie fra vikarbyrå, blitt redusert med ca. 11 % i foretaksgruppen i 2023 sammenlignet med 2022. I styringsdialogen med helseforetakene er det påpekt at bruk av fast ansatte er kostnadsbesparende og legger bedre til rette for kvalitetsutvikling og planlegging. For kommunehelsetjenestens del har regjeringen blant annet lagt fram en opptrappingsplan for heltid og god bemanning i omsorgstjenesten som skal bidra til å sikre nok personell med rett kompetanse i omsorgstjenesten. Planen skal understøtte et seriøst arbeidsliv med mål om mer heltid og faste stillinger. Det er også nødvendig med økt innsats i det forebyggende arbeidsmiljøarbeidet for å redusere sykefravær og høy «turnover» i virksomhetene.

I likhet med representantene, ser jeg også med bekymring på økt bruk av innleie til helse og omsorg. Departementet, i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet, følger nøye med på de utfordringene helse- og omsorgstjenesten står overfor på dette området, og vurderer behovene for eventuelle tiltak. Vi er også i pågående dialog med arbeidslivets parter om saken og har invitert til møter for å få belyst utfordringene og partenes syn på disse spørsmål.

Med hilsen

Tonje Brenna